

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ผู้จะทรงศาสนาไว้ได้

(วันนี้มีปัญหาอินเตอร์เน็ตนะครับ) เตี่ยวเอาไว้ก่อน ไว้ตบท้าย คุยอะไร ๆ จบลงแล้วค่อยตบท้ายด้วยอินเตอร์เน็ตทางปัญหา เราเปิดโอกาสอยู่เสมอเรื่องปัญหานะ เพราะปัญหาเป็นจุดสำคัญ ๆ ไม่น้อยนะ คือเทศน์นี้ไปกลาง ๆ แล้วแต่ใครจะยึดได้อะไร กลาง ๆ ส่วนปัญหานี้มันเป็นเรื่องกระตุ้นใจ ถ้ามามาแล้วแต่ความรู้ความเห็นของคนซึ่งมีจำนวนมาก มีแง่ต่าง ๆ กันในกรณีในธรรมจากปัญหานั้น ๆ เวลาถามปัญหาหมายถึง ที่นี้การตอบมันก็ออกไปทางนั้น ๆ ปัญหาในแง่ต่าง ๆ นั้นจะทำให้คนได้เป็นคติเครื่องเตือนใจและสะตุใจ มันเป็นจุด ๆ ส่วนเทศน์ไปกลาง ๆ ไปเลย

เพราะฉะนั้นเราถึงได้บอกว่าการช่วยชาติคราวนี้ ตั้งห้าปีหกปีมาแล้วนี้มีบกพร่องอยู่ ทางด้านการถามการตอบปัญหา เราบอตรง ๆ เพราะมันบกพร่องตรงไหนก็บอกตรงนั้น ที่สำคัญ ๆ จะสะตุใจ ๆ คือปัญหานะ เราจะยกตัวอย่างให้ฟังเราเองผู้ตอบปัญหาเรายังไม่ลืม อย่างนี้ละปัญหาเราเองเป็นผู้ตอบเรายังไม่ลืม อีตาคนนั้นมาเห็นเรา หัวเราะ ฮ่า ๆ ๆ เราสวนหมัดปั๊บเดียวเท่านั้น เราลงมาจากภูเขา ธรรมดาเราเป็นอย่างนั้น ลงมาผอมโซ คนนี้แกเคยปฏิบัติพระกรรมฐานอยู่แถวนั้น เรามาก็ได้มาพักแคร่เก่าเขาที่มาจากภูวง เราไปอยู่คนเดียวลงมา เราจะไปหาพ่อแม่ครูจารย์นั่นแหละ แต่มาพักที่นั่นก่อน เพราะมันเปลี่ยมากพักเอากำลังสักหน่อยถึงจะไป

มาตอนนี้ก็ฉันทันทีก่อนจะไปหาท่าน ตอนลงมานั้นซีผอมโซมาเหมือนคนไข้ เหลือแต่หนังห่อกระดูกมา แกมมารับบาตร บ้านคำบ่อนี่แหละเรายังไม่ลืม แกมาเห็นเรา เราออกมาจากบ้านแกก็ไปรอรับบาตร เพราะแกเคยรับบาตรพระกรรมฐานที่พักอยู่ก่อนหน้า นี่มาแต่ก่อนเราแล้วนะ โฮ เป็นยังไง ท่านเป็นยังไงเห็นผอมโซนักหนา ว่างั้นนะ ท่านเป็นไข้หรือ เอ๊ ไม่ได้เป็นไข่นะ ถ้างั้นเป็นยังไง ว่างั้นนะ หรือท่านอดอาหารหรือ ก็อดบ้างแหละ เราไม่ได้ทำนาขอเขากินอย่างนี้แหละ เราว่างั้น ตอบกันไปอย่างนี้ โห ขึ้นเลยแคะนะ เพราะแกเรียนหนังสือได้นักธรรมตรี แต่แกยังไม่รู้ว่าเราเป็นมหา รู้ก็ตาม ก็ตามนิสัยของแกนั่นแหละ นิสัยแกลักษณะบึ้งเบ็ง ๆ ตรงไปตรงมา เพราะฉะนั้นมันถึงเข้าตรงนี้ได้ถนัดล่ะซิ

มันเป็นประโยชน์ยังไง ในตำรา ก็บอกว่าพระพุทธเจ้าท่านอดอาหารตั้ง ๔๙ วันท่านไม่เห็นได้ตรัสรู้ ท่านจะมาอดทำไม พระพุทธเจ้าไม่เห็นตรัสรู้ แกว่างั้นนะ แล้วโยมกินทุก

วันหรือ โอ้ย กินทุกวันแหละผม จะมาอวดเราซิ ผมกินทุกวันแหละ ปีบเข้าไป แล้วได้ตรัสรู้ใหม่ โยมกินทุกวันได้ตรัสรู้ใหม่ แกกึ่ง พองก็ใส่ซ้ำเข้าอีก ไม่ได้ตรัสรู้มาอวดทำไม สะแตกจนอ้อมท้องแล้วมาอวดพุงทำไม นี่ก็จะเอาธรรมมาอวดกัน ว่าโยมกินทุกวันหรือ กินทุกวันแหละผม ได้ตรัสรู้ใหม่ เอาจุดนี้ ไม่ได้ตรัสรู้มาอวดพุงทำไม กินอ้อมแล้วนะ ไม่ได้เอาธรรมมาอวด เราว่างั้น โส้ มาช่องนี้ละ แกหัวเราะก๊าก ๆ เลย ตรงที่เอา โยมกินทุกวันหรือ ได้ตรัสรู้ใหม่ ทีแรกแกก็โอ้อ่า กินทุกวันแล้วผมไม่อด เปิดแล้วเต็มที่แล้ว ได้ตรัสรู้ใหม่ ปีบเข้าตรงนั้น เลยหยุด ตั้งแต่นั้นมาเห็นหน้าเรายังหัวเราะก๊าก ๆ อย่างนั้นละปัญหาเข้าใจไหม เราเองเราก็ยังไม่ลืม เวลาถามแก ใส่บิ๊วะเข้าไปเลย โส้ มาช่องนี้เทียวนะ เรายังไม่ลืม โส้ มาช่องนี้เทียวนะ อย่างนั้นละ ปัญหามันมีช่องให้สะตูดใจอยู่

เราก็ผ่านไปผ่านมาอยู่เรื่อย แต่เราไม่เคยพักที่นั่น ผ่านไปผ่านมา คราวหลังไม่ได้ผ่านเที่ยวกรรมฐานเหมือนแต่ก่อน ไปก็ไปด้วยรถยนต์ ผ่านไปธุระ ๆ แลวนั้นเที่ยวหมดไปบ้านตาด-ภูวง ที่ถ้าไม่น่าอยู่ แดดร้อนข้างบน เราเลยมาอยู่ตีนถ้ำพักภาวนาอยู่นั้น เวลาลงมามันก็หอมละชิ เพราะส่วนมากเราไม่ค่อยฉันทังหัน ถ้าไปโดยลำพังอย่างนั้นแล้วไม่ค่อยฉันทัง เป็นอย่างนี้มาตลอดเราเอง เราจึงได้มองดูพระคุณเณร หลับหูหลับตาคุณะ พระอยู่ในวัดเรานี่ คือมันขวางหูขวางตา ขวางทุกอย่าง ที่เราดำเนินมากับนี่เป็นยังไง ไม่ใช่มาอวดกันนะ คือมันดูไม่ได้ว่างั้นเลย

เราเอาจริงเอาจังทุกอย่าง จึงได้กล้าพูดทุกอย่างซิ ก็ออกมาจากความจริง ๆ อย่างใน ๙ ปีนี้ นี่เรียกว่าเราตกรกทั้งเป็นก็บอกแล้ว ไม่มีเวลาหยุดหย่อนผ่อนคลายเลย หนักตลอดๆ พัดกันตลอดกับกิเลส ไปคนเดียวๆ ๆ นั้นละหนักมากตอนนี้ ถึงว่าเป็นตกรกทั้งเป็น เราก็เคยพูดแล้วว่าถ้าหากว่าไปติดคุกติดตะรางนั้น กิเลสขาดลอยออกไปเหมือนกันกับเราทำความเพียรฆ่ากิเลสนี้แล้ว เราจะสมัครไปติดคุกติดตะราง เพราะในนั้นมันขาดความเคารพนับถือเท่านั้นเอง เป็นคนไร้ค่าไร้ราคา โลกไม่ยอมรับกันเท่านั้นเอง

แต่เวลางานของเขานี้ไม่เห็นหนัก งานนักโทษไม่ได้หนักนะ กินข้าววันละสองหน สามหน ทำงานก็อย่างว่าละพอขอไปทีวันหนึ่งๆ จักตอกได้วันละสี่เส้นห้าเส้น จักตอกเหลาตอก พอฆ่าเวลาให้หมดไปได้ออกจากคุก เขาจะทุกข์อะไร ที่นี้ของเรามันไม่ได้เป็นอย่างนั้น มันเก่งกว่านักโทษเป็นไหนๆ บังคับตัวเอง ไม่มีใครมาบังคับ นักโทษนั้นนายเขาบังคับ สำหรับเราเองเราบังคับเราเองตลอดด้วยความพอใจ หนักเบามากน้อยจะเป็นจะตายนี้ด้วยความสมัครใจทั้งนั้น มันก็ทุกข์มากละชิ ถ้าหากว่าเข้าไปติดคุกติดตะรางแล้วกิเลสหลุดลอยไปเช่นเดียวกับเราทำความเพียรฆ่ากิเลสนี้แล้ว เราจะสมัครเข้าไปอยู่

เลย ใครนับถือไม่นับถือไม่สำคัญ ขอให้กิเลสหลุดออกจากใจเราพอใจแล้ว เราฆ่ากิเลส เพื่ออรรถเพื่อธรรม แต่ไปอยู่อย่างนั้นมันไม่ได้เรื่อง แน่ะ

เพราะฉะนั้นจึงว่าทุกข์ของเรานี้ติดคุกเราสมัครเลย การทำความ پاکเพียรอยู่ตาม ลำพังของเรามันหนักมากจริงๆ ระลึกย้อนหลังน่ากลัวนะ คือน่ากลัวความเพียรของเราที่ ก้าวเดินมาตลอดๆ จนกระทั่งพิจารณาย้อนหลัง ว่าเราได้บกพร่องเรื่องความ پاکความ เพียร ท้อแท้อ่อนแอภายในจิตใจ หรือเกิดความท้อถอยน้อยใจมีตรงไหนบ้าง ไม่มีเลย ทุกข์ถึงจะเป็นจะตายนี้จิตใจมันฟุ้งๆ ของมันต่ออรรถต่อธรรม จนกระทั่งสุดท้ายที่เราได้ พิจารณาย้อนหลังหาที่ตำหนิไม่ได้ นอกจากขยะ ๆ คือแต่ก่อนมันยังหนุ่มยังน้อย อายุ ๓๐ ย่านแรงความเพียรมากๆ ก็อยู่ในย่าน ๒๐ กว่า ตั้งแต่ ๒๗ ไปละ ๒๗ ออกปฏิบัติ สอบ เปรียญได้พรรษา ๗ อายุก็ ๒๗ ออกจากนั้นแล้วที่นี้เอาเรื่อยเลย จนพรรษา ๑๖ อายุก็ดู เหมือนจะเป็น ๓๖

นี่ละกำลังวังชาติ ถึงได้ตีกันอย่างหนักๆ เอากันอย่างหนัก ทุกข์ลำบากแสนสาหัส พิจารณาดูความเพียรของเจ้าของ จนมาถึงวาระสุดท้ายย้อนพิจารณาข้างหลังเจ้าของ จน ขยะๆ ในความเพียร ที่ว่าอย่างนั้นมันก็ทำได้ อย่างนั้นมันก็ทำได้ คืออย่างทุกวันนี้ที่เรา พิจารณาย้อนหลังนี้มันทำไม่ได้ ทำตายเลย ตอนนี้อัตตุนันท์มันแก่มาแล้ว อันนั้นอัตตุนันท์ กำลังวังชาติทุกอย่างๆ มันก็พืดกันอย่างเต็มเหนี่ยวๆ ซิ เวลาพิจารณาแล้วขยะๆ กลัว ความเพียรของตัวเอง แล้วที่นี้เวลามามองดูพระดูเณร ดูที่ไหน มันดูไม่ได้ พูดจริง ๆ เรา ไม่ได้คายนะ เราไม่เคยทำอย่างนั้นว่านั่นเลย อย่างพระอยู่ในวัดนี้ยั่วเย้า ๆ นี่เหมือนกัน เรา หลับหูหลับตาดูนะ นาน ๆ ถึงจะวักใส่ทีหนึ่ง มันทนไม่ไหวแล้วก็วักใส่ทีหนึ่ง พอหนัก หนักไป หลับหูหลับตาไป มันเป็นอย่างนั้นนะความเพียร

นี่ละความเพียรฆ่ากิเลส สำหรับเรานิสัยวาสนาอาชีพทำกรรมดาเหมือนทั้งหลายทำ ไม่ได้เรา ต้องเอาอย่างหนักๆ มาตลอด เรียกว่าหมดราคาการค้า อยู่คนเดียวในป่าในเขาคน เดียวๆ ตลอดเลย ไม่เอาใคร นิสัยก็ชอบอย่างนั้นด้วย ไม่เอาใครเป็นเพื่อน มันเป็นเหมือน น้ำไหลบ่า ไม่ฟุ้งช่องเดียว ถ้ามีเพื่อนไปคนหนึ่งด้วยกันหรือสองคนมันก็เป็นน้ำไหลบ่า มัน รับผิดชอบกันโดยหลักธรรมชาตินะ ด้วยสัญชาตญาณ จะทำอะไรมันก็ไม่เต็มเม็ดเต็ม หน่วย ห่วงนั้นห่วงนี้

ถ้าสมมุติเราอดอาหาร หมูเพื่อนมาอดด้วย อดด้วยเรา เกรงใจเราหรือใจ แน่ะ เรา เห็นหมูเพื่อนมาอดด้วยเราก็กังเกรงใจหมูเพื่อน ไม่สนิทใจ นี่ละเรียกว่าน้ำไหลบ่า แต่เราไป อดคนเดียวมันไม่มีอะไรเลย เป็นกับตายมอมบไวเลย ป่าช้าอยู่กับตัวของเราเองยุ่งอะไร

เท่านั้น คำว่าป่าช้าในตัวของเราเอง ตายที่ไหนก็เป็นป่าช้าที่นั่น มีแต่มุ่งต่ออรรถต่อธรรม ที่นี้มันก็ฟุ้งๆ ตลอด เดินไปบ้านนั้นบ้านนี้ เดินไปจุดคงจะไปพักบ้านนั้นบ้านนี้ ไปทั้งวัน เดินจงกรมทั้งวันเราไปคนเดียว ขาดความเพียรเมื่อไร ไปที่ไหนว่า โอ๊ย วันนี้เสียเวลา เดินทางอย่างงั้นไม่มี เป็นความเพียรตลอด อยู่ที่ไหนเป็นความเพียรตลอดๆ อยู่งั้น

หน้าที่การงานมายุ่งเราไม่ได้เลยนะ ที่ออก ๙ ปีนี้ เรื่องงานนั้นงานนี้จะมายุ่งเราไม่ได้ จะเรียกว่าคนดับเดียวก็ถูก เพราะไปตรงไหนมันฟุ้งเลย ๆ งานการอะไรมายุ่งไม่ได้ มีแต่เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา อิริยาบถทั้งสี่อยู่ด้วยความเพียรอันเดียวเท่านั้นเพื่อฆ่ากิเลส เรื่องงานเรื่องการไม่มี เรื่องที่จะไปฉันทันในบ้านในเรือนเราเรียกว่าไม่มีเลยนะเรา ก็ไปอยู่ในป่าในเขากับคนป่าคนเขา ไปฉันทันในบ้านในเรือนอะไรเขา อยู่อย่างงั้นตลอด เทศนาว่าการก็ไม่มี ไม่สอนใครทั้งนั้น เรียนปริยัติก็ไม่สอนใคร ออกปฏิบัติแล้วก็ไม่ได้สอนใคร สอนตัวเองล้วนๆ เลยเชียวนะ

นี่จึงว่าเต็มเม็ดเต็มหน่วยสำหรับเราทำมาด้วยลำพังเราเองนะ ไม่มีอะไรบกพร่อง ความเพียรทั้งวันทั้งคืน งานการมายุ่งไม่ได้ จะมาสร้างป้อกๆ แปะกๆ นี้ไม่ได้สำหรับเรา เพราะเราไม่ได้มาสร้าง ตัดทีเดียวขาดไปเลย เรามาภาวนา ทำอย่างไรถึงเรียกว่าภาวนา นั้นเอาลงจุดนี้ การเทศนาว่าการก็อยู่ในป่าในเขาจะไปเทศน์ให้ใครฟัง แล้วเราก็ไม่ได้สนใจจะไปเทศน์ให้ใครฟังนี่นะ ตั้งใจจะเทศน์สอนเจ้าของ หากว่ามีบ้างก็ตั้งที่เคียดพูดให้ฟัง เวลาจำเป็นเขามีงานการในบ้านในวัดของเขา เราไปพักอยู่นอกบ้าน เขามานิมนต์ให้ไปเทศน์ในงานของเขา เราบอกว่าเทศน์ไม่ได้เท่าไรเขาไม่ยอมฟัง อู๋ ขนาดเป็นมหาแล้วเทศน์ไม่ได้ไม่มี แน่ะไปอย่างนั้น ก็ไปเทศน์ให้เขาเสีย นานๆ จะมีทีหนึ่ง จากนั้นก็มีแต่เรื่องพิตตัวเองตลอดเลย เรียกว่าความเพียรของเราเพื่อเราโดยแท้ในเบื้องต้นนะ

เรียนก็ไม่ได้สอนใครนี่ เรียนก็เรียนเพื่อเรา ออกปฏิบัติก็เพื่อเราๆ ตลอด จนกระทั่งพูดให้มันเสร็จสิ้นไปเสีย ลงเวทีแล้วนั้นแหละเพื่อนฝูงถึงได้รู้มา ไปอยู่ในป่าเขาตามอริยาศัยด้วยความสะดวกสบายมันก็ไม่สบาย เดี่ยวองค์นั้นโผล่เข้าไป เดี่ยวองค์นี้โผล่เข้าไป อยู่ที่ไหนก็ไม่ได้อยู่แหละ เราจึงได้ว่าพระจุมกดี หม่าสูไม่ได้ ฉะนั้น พวกนี้จุมกดีนักนะหม่าสูไม่ได้ ฉะ ขอให้อยู่ด้วยก็พอ อย่างนั้นละ หม่ามันดมนั้นดมนี่ไม่เห็นเจ้าของ กลับแล้ว อันนี้ดมจนกระทั่งถึงตัว มันเป็นอย่างนั้นนะอยู่ในป่าในเขา จึงเรียกว่าทุกข์มากจริงๆ ในชีวิตของพระเรา ในชีวิตนี้ไม่มีอะไรหนักยิ่งกว่าชีวิตของพระในเวลาประกอบความพากเพียรฆ่ากิเลส อันนี้หนักมากจริงๆ จนไม่ลืมในชีวิตของเรา

งานการภายนอกเราก็เคยทำเป็นฆราวาส นักก็ยอมรับว่าหนัก แต่เราทิ้งมันได้เลย เราไม่ได้สละชีวิตกับมันนะ แต่งานภวานานี้สละ ถึงคราวสละแล้วเอาเลย เป็นก็เป็น ตายก็ตาย ฟุ้งเลย ไม่รู้กี่ครั้งนะ งานการภายนอกเราไม่เคยสละกับมัน ทุกข์ลำบากขนาดไหนก็เหมือนเขาเหมือนเรา โลกนะ แต่งานภวานานี้จะเหมือนไม่เหมือนไม่ทราบ เป็นอย่างนี้ละ ถึงเวลาที่ เอาหนา เป็นถอยไม่ได้เลย ฟุ้ง ๆ นี่ละฆ่ากิเลส แต่เราพูดนี้พูดตามนิสสัยวาสนาเรา มันอาภัพ ถ้าทำกรรมตามันไม่ได้ ต้องเอาอย่างหนัก หนักตลอด จึงว่าในชีวิตของเราไม่มีกาลใดสมัยใดที่จะหนักยิ่งกว่าชีวิตในเวลาประกอบความพากเพียรฆ่ากิเลส อันนี้หนักมาก เต็มด้วย เพราะถึงกาลเวลามันเอากันจริงจังนี้ถึงเป็นถึงตายเลย แต่ไม่เคยสลับก็บอกว่าไม่สลับ หากเฉียดไป หากไม่เคยสลับ นั่นละกิเลสฆ่ายากไหมละ

เอาจนเต็มเหนี่ยวแล้วมันก็เห็นทุกแง่ทุกมุม กลอุบายวิธีการฆ่ากิเลส กิเลสมันมาแเง่ ไตมุขใด ธรรมไปแเง่ไตมุขใดแก่กัน อย่างนี้มันก็รู้กันหมด ที่นี้เวลาใครพูดขึ้นมาที่ไหนมันก็รู้หมด เพราะเราได้ปฏิบัติมาเต็มเหนี่ยวแล้ว เวลามาถึงเขตถึงแดนนั้นแล้วมันมาเกี่ยวข้องกับหมู่เพื่อนละซี มาเห็นหมู่เห็นเพื่อน แต่ก่อนก็ยังดีนะ ทุกวันนี้เลวลงนะ กรรมฐานเรา ไปอยู่ในป่าในเขาด้วยกันนั่นคืออยู่ ออกมาทุกวันนี้มันกลายเป็นเลอะ ๆ เทอะ ๆ ไปแล้วนะ มันอ่อนลงทุกวันมันไม่ได้แข็งขึ้นกรรมฐาน ผู้ปฏิบัติศาสนาอ่อนลงทุกวัน ชาววัดก็อ่อนลง ชาวบ้านก็อ่อนลง สิ่งที่หนาแน่นขึ้นมากก็มีตั้งแต่พวกกิเลสตัณหาหนาแน่นขึ้นทุกซอกทุกมุมเลย จนมองไม่เห็น อันนี้หนาแน่นขึ้นทุกวัน ๆ จึงทำให้ โอ๊ย อิดหนาระอาใจเหมือนกันนะ มันยิ่งเพิ่มทวีขึ้นไปโดยลำดับ เรื่องกิเลสที่จะอ่อนลงพอให้ยับยั้ง ฟังเสียงเจ้าของบ้างไม่มี มีแต่เอาเตลิดเปิดเปิงเหยียบหัวเจ้าของไปเลย เราที่จะมีแก่จิตแก่ใจชักฟอกจิตใจของเราให้กิเลสได้ชะงักตัวลงบ้างมันไม่มี มีแต่ปล่อยให้มันไปเรื่อย ๆ

จึงต้องได้ว่าอยู่เรื่อย ว่าพระว่าเณร มันก็จำเป็น หลังไหลเข้ามาเรื่อย อย่างที่เห็นนี้ ที่นี้เราก็เกี่ยวกับงานของโลกอีกด้วย แล้วก็มองไม่เห็น ไม่ทราบจะมองทางไหนต่อทางไหน ที่นี้อะไรมันก็เลอะเทอะเข้ามา ๆ ในวัดในวา ไม่ว่าทางด้านใดฝ่ายใด เลอะเข้ามาเป็นลำดับ ลำตา ที่จะดีเข้ามามันมองไม่เห็น มีแต่เลอะเทอะ ๆ วัดนี้จึงกลายเป็นวัดสำเพ็งไป วัดเดือนเก่า หมาเดือนเก่า เป็นวัดสำเพ็งไปเลย มันเป็นได้เมื่อไร ก็อย่างนี้ละมองไม่เห็น ออกไปถูกระกลับมานี้เลอะเทอะไปหมดข้างนอกเราไปดู เพราะเราไม่เคยปฏิบัติอย่างนี้มา ทน นั่น ฟังเอา ดูด้วยทนเอา ถ้าจะให้ไปเป็นไปตามนั้นแล้ว โอ๊ย ตัดหมดเลยเทียว เพราะเคยปฏิบัติมาอย่างนั้น ยัวะยัวะ ๆ อู๊ย หามลจะเอาได้เพียงเล็กน้อยหรือไม่ได้ แน่ะ ดีไม่ดีมาช่วยกันทำลาย แน่ะมันเป็นหลายชั้นหลายตอน

นี่ละที่ว่าพระพุทธเจ้าทรงท้อพระทัย เห็นประจักษ์ เราตัวเท่าหนูก็เห็นประจักษ์ในใจของเรา การประกอบความเพียรเพื่อแก้เพื่อถอดถอนกิเลสนี้ไม่ค่อยมี มีแต่สิ่งสมกิเลสแบบลึก ๆ ลับ ๆ แล้วเจ้าของยังภูมิใจว่า เจ้าของทำความเพียรแก้กิเลส ความจริงกิเลสพาตัวพระผู้กำลังทำความเพียร ทำไปก็เชื่อ ๆ ซ้ำ ๆ สติตั้งความระมัดระวังตัวไม่มี ๆ กิเลสเหยียบไปเรื่อย เดินจงกรมมันเดินหย็อก ๆ ชนต้นไม้ล้มลงไป ลุกขึ้นมาใหม่เดินอีก เชื้ออีก ไม่เช็ดเรื่องความเชื่อนะ เอ้า เดินไปเรื่อยเดินไป เพราะมันเชือกก็ไปชนหัวตอข้างอะไรข้างล้มลงไป ล้มลงไปลุกขึ้นมาล้มอีก ก็ยังล้มไปเรื่อย ๆ ไม่ได้สติตั้ง ไม่เช็ดหลาบ นี่ละความเพียรของเราทุกวันนี้ แบบว่ามันเชื่อเสียจนล้ม ลุกขึ้นมาแล้วไป เชื้ออีก ไม่เช็ดไม่หลาบแหม

จึงอัครจริยพระพุทธเจ้า มองแล้วจำไปหมด หมดทางที่จะพูดนะ นี่ละที่ว่าเมื่อถึงขนาดนี้แล้วจะสอนใครได้ สอนใครที่โหนเขาก้จะว่าบ้า มันสอนไม่ได้จริงๆ ดูธรรมชาติมันกับอันหนึ่งทั้งหลายมันดูกันไม่ได้เลย โลกมันก็แข่งของมัน แต่เราไม่รู้ว่ามันแข่ง มันหากเป็นเครื่องผลักดันของกิเลสตัวนี้เอง มันฝึกมันซ้อมมันพิตของมัน พวกเราพวกตาบอดนี้ก็หัวชนฝาไปตามมัน ล้มทางนี้มันจงไปทางนั้น ล้มทางนั้นอีกจงไปทางนี้ ไปเรื่อยตลอดนะไม่เห็นโทษเห็นภัยของมัน จะจงไปไหนนักหนาหัวมันแตกแล้ว พอรู้อย่างนี้บ้างก็จะรู้ภัยของกิเลส ว่าจงเราชนต้นไม้ชนภูเขาจนหัวแตก เห็นโทษกิเลสอย่างนี้แล้วเราก้จะได้ระวังไม่ต้องชนต้นไม้ นี่ไม่มีคำว่าระวัง ชนตะไปเลย ล้มลุกใหม่ไปเรื่อยเลย กิเลสลากสัตว์โลกเป็นอย่างนั้น

พูดแล้วมันสลดสังเวชนะ มันเป็นอย่างนี้ทุกหัวใจของสัตว์โลกเราจะไปตำหนิใคร มีหลักธรรมชาติอันหนึ่งอยู่ในหัวใจ หลักธรรมชาตินี้แหละที่พาให้เกิดแก่เจ็บตายแบกهامกองทุกข์อยู่ตลอดเวลา คือตัวนี้เอง ท่านว่ากิเลส ๆ เชื้อแห่งความทุกข์ เชื้อแห่งภพแห่งชาติ ซึ่งเป็นที่มาแห่งกองทุกข์ทั้งหลาย คือตัวนี้เอง พอแก้ลงไป ๆ ตั้งแต่มันมืดไม่เห็นทิศเห็นทางแหละ แก้ลงไปไม่หยุดไม่ถอยก็ค่อยรู้ที่ศรีฐทางขึ้นมา พอรู้ที่ศรีฐทางขึ้นมาแล้วก็เห็นคุณค่าของธรรมที่ทำให้เรารู้ที่ศรีฐทาง ทีนี้ก็ขยับเข้า ๆ จากนั้นที่มันหนาแน่นก็ค่อยจางไป ๆ ธรรมค่อยสว่างขึ้นก็เห็น เพราะโทษมันมีอยู่รอบตัว ถ้ากิเลสดูไม่มีโทษ มีแต่คุณทั้งนั้นแหละ จึงลากสัตว์โลกไปเรื่อย ๆ

ทีนี้มันก็ค่อยสว่างขึ้น ๆ ธรรมเมื่อเราอบรมแล้วก็มีความเจริญรุ่งเรือง เราก็รักษาตัวของเรารู้บรรมให้มีความสง่างามมากขึ้น ๆ จนกระทั่งถึงอย่างพระพุทธเจ้า ทั้ง ๆ ที่ทรงปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้ามาเป็นเวลานาน พอตรัสรู้ขึ้นแล้วทรงท้อพระทัย คือไปเจอเอา

อย่างนี้แล้ว กับดูที่พระองค์และสัตว์โลกเคยจมนั้น พัวพันกันมาทั้งไฟทั้งส้วมทั้ง
ถานมาด้วยกัน มาตลอดก็ตลอดก็ลึบก็ไม่เห็นโทษของมัน ยินดีมันอย่างกับพวกกิมชาติที่
ยินดีในส้วมในถานไม่ได้รู้เนื้อรู้ตัว พอพ้นจากนี้มาปั๊บ มองดูน้ำมันมองกันไม่ได้ นี่พระองค์
ทรงท้อพระทัย

จิตดวงนี้เวลามันจ้ำจี้ขึ้นมามันเห็นหมดเลย สิ่งที่เป็นภัยแต่ก่อนมาแต่ตัวเองที่ไม่เคย
รู้เคยเห็น มันเห็นขึ้นแล้วมันจะไม่สยดสยองยังงั้นคนเรา แล้วจะสอนโลกโลกโลกให้ขึ้นมา
จะลากอะไรมันก็ลากเหมือนหนอนออกจากส้วมจากถานนั่นเอง มันไม่ยากขึ้น เวลากิเลส
มันหนามันเห็นส้วมเห็นถานดีไปหมดว่าไง เวลามันบางขึ้นไปก็เหมือนเรารู้เรื่องราวของ
ส้วมของถานนั่นแหละ รู้ไป ๆ จนขยะกัน เข้ากันไม่ได้ นั่น ธรรมเวลารู้เข้ามา ๆ ก็เป็น
อย่างนั้น มันขยะ มันเข้ากันไม่ได้

พระก็ยิ่งหลงไหลมาทุกวัน ๆ มาจากทุกทิศทุกทาง พอจะได้สติตั้งบ้างเราก็ไม่ว่านะ
นี่มันไม่ค่อยได้หน้าได้หลังอะไร แล้วค่อยอ่อนลงทุกวัน ๆ กรรมฐานเราก็ดี ครูบาอาจารย์ผู้
จะแนะนำธรรมแนะนำธรรมก็เหมือนกัน ร้อยหรือลงไป ๆ ที่นี้ก็เลยกลายเป็นเรื่องเลอะเทอะไป
ตามกันหมด ถ้ากรรมฐานเลอะเทอะแล้วหมดนะศาสนา เวลานี้เราพูดโดยตรงตามหลัก
ของอรรถของธรรม ว่ามีกรรมฐานที่ห้ามมุ่งอรรถมุ่งธรรม ปฏิบัติต่ออรรถต่อธรรม ทรง
อรรถทรงธรรมนั้นแลเป็นผู้จะทรงศาสนาไว้ได้ เป็นเกาะเป็นดอนที่คนจะได้ยึดได้เกาะให้
ได้รับความร่มเย็นบ้าง นอกนั้นไม่ว่าเขาว่าเรามันเลอะไปด้วยกันหมด จะไปพึ่งใคร เจ้าของ
ก็พึ่งเจ้าของไม่ได้แล้วจะให้ใครมาพึ่ง เจ้าของก็เป็นไฟเผาหัวใจเจ้าของ เผาหมดทั้งตัวเลย
กิริยามารยาทเป็นกิริยาที่เป็นพินเป็นไฟของกิเลสเผาเราทั้งนั้น ๆ แล้วเราจะเอาน้ำเอาท่ามา
ดับไฟที่ไหน

กิริยาแห่งความดีไม่มี มันก็เท่ากับไม่มีน้ำดับไฟ ก็ปล่อยให้ไฟกิเลสเผาหัวใจอยู่
ตลอดเวลา หากความสุขที่ไหน ในวัดก็วัดเถอะนะ พระก็พระเถอะ ถ้านอกเหนือไปจาก
ธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นน้ำดับไฟแล้วไม่มีทาง ถ้าใครติดพันอยู่กับธรรมกับวินัย
พระพุทธเจ้าที่เป็นองค์ศาสดาแทนพระพุทธเจ้าแล้วมีทางตลอด ออกาลิโก ๆ มีทาง เขาร้อน
ก็ตามเราเย็น ขึ้นเลยทันที จะร้อนทั้งโลกก็ตาม เราปฏิบัติตามธรรมเราเย็นตลอดนะ เป็น
เกาะแห่งความชุ่มเย็นของเราคนเดียวก็พอ ถ้าไม่มีธรรมแล้วอะไรก็เถอะ กว้างแสนกว้างก็
เถอะ มันเหมือนกระทะทอดสัตว์โลกนั่นแหละเผาเหล็กอีก วัฏจักรนี้มันเป็นเหมือนกระทะ
ใหญ่ สัตว์โลกเต็มอยู่ในกระทะ พวกเรา ๆ ท่าน ๆ หากความสุขไม่ได้ มันเหมือนกันหมดนั่น
แหละ พวกมันตั้งอกตั้งใจบ้างซิกการปฏิบัติธรรม

นี่ยิ่งจวนจะตายแทนที่จะมาเป็นห่วงเจ้าของกลับไม่มีนะ เราพูดจริงๆ แทนที่จะมาเป็นห่วงเจ้าของมันไม่มี ไม่มีก็บอกว่าไม่มี มันเป็นห่วงโลกสงสาร แทนที่เจ้าของจะตาย จะตายวันตายคืนอยู่มันก็ไม่ใช่เคยสนใจ อะไรนี่ก็ประสาcongกระตุกรับผิดชอบมัน พาอยู่พากิน พาขับพาถ่ายมันก็นักพอแล้ว แล้วจะไปห่วงมันอะไรล่ะ ห่วงแบกมันอีกหรือ นั่น ทั้งปี่จะเสียเท่านั้นมันก็สบายเท่านั้นเอง มันไม่ทิ้งนั่นซี มันห่วงมันหวง นี่ไม่ห่วงนะ ถึงขั้นไม่ห่วงไม่ห่วงจริงๆ มันหากเป็นของมันเอง บังคับให้ห่วงมันก็ไม่ห่วง เวลามันได้ห่วงดึงออกมันก็ไม่ห่วง ท่านว่าอุปาทานๆ พายึดมันถือมัน ดึงออกมันก็ยึดของมันมันไม่ถอย เวลามันปล่อยแล้วบังคับให้ยึดมันก็ไม่ยึด มันเป็นในฐานะ

เอ้าถามมาปัญหา ไม่พูดอะไรมาก วันนี้จะไปเทศน์มหาวิทยาลัยขอนแก่น กะว่าบ่ายโมงครึ่งพอดี ไปถึงโน้นก็บ่ายสามโมง เข้าแวะบ้านเขารับทองคำแล้วก็ไปเทศน์ จากเทศน์แล้วก็ไปวัด กะว่าบ่ายโมงครึ่งพอดี จากนั้นไปขอนแก่นก็ไม่เลยชั่วโมง ๑๐ นาทีเท่านั้นแหละ เคยไปแล้วนี่ นี่กะว่าเป็นชั่วโมงครึ่งแรกเวลาไว้ก็พอดีแล้ว ไปแวะรับทองเขาแล้วก็มาเทศน์ จากเทศน์แล้วก็ไปพักที่กุฏิ คราวนี้คนน่าจะมากอยู่ เพราะเป็นมหาวิทยาลัยประชาชนเข้าไปรวมกันเยอะนะ ปัญหาอะไรเอ้าว่ามา

โยม ปัญหาทางอินเตอร์เน็ตนะครับ ข้อที่ ๑ กระทบภาวนา พุทโธ เรื่อยๆ แรกๆ ก็ไม่มี แต่อาศัยความอดทนข่มเวทนาไว้ ข่มความเจ็บปวดเมื่อย ง่วงเหงาหาวนอนเอาไว้ ช่วงหลังจิตมันก็เลยรวมนิ่งลงไปมาก ในความรู้สึกรู้สึกว่ามันว่างไปหมด แต่ยังรู้ตัวอยู่ทุกขณะ สักพักใหญ่ๆ ก็ไปนึกเอาค่าบริการ พุทโธ ก็กลับมาอีกแล้วก็นิ่งอีก มันสลับกันอยู่แบบนี้ ไม่ทราบว่าจะกระทบมาถูกทางแล้วหรือยัง

หลวงตา ถูก อันนี้ถูกแล้ว

โยม และอยากทราบว่า การพิจารณานั้น ขณะจิตไม่นิ่งไม่เป็นสมาธิจะสามารถพิจารณาได้หรือไม่

หลวงตา ได้ ถ้าเป็นความจริงความจ้งของความตั้งใจของเรา เช่น อย่างแสดงไว้ว่า ปัญญาอบรมสมาธิ คือจิตมันวุ่นวุ่นวาย เมื่อมันวุ่นมาก ๆ ก็ตั้งฐานที่ประทับกันสู้กัน มันจะวุ่นไปไหนนะ เอ้า ติดตามมันดู ที่นี้ก็ซัดกัน ความวุ่นทั้งหลายเลยสู้ปัญญาไม่ได้ ไล่ต้อนเข้าสู่ความสงบแนวได้เลย อันนี้ก็เหมือนกัน แต่จะปล่อยให้มันคิดธรรมดา ๆ เกล่เกล่ไม่ได้ อันนี้เรียกว่าพิจารณาปัญญาไม่ได้ ถ้าเราไม่ตั้งเอาจริงเอาจ้งจริง ๆ นะ มันก็เกล่เกล่ไปตามกิเลสที่มันลากไปนั่นเสีย เข้าใจหรือ เออ เอ้า ว่าไป

โยม ข้อ ๒ ครับ ผมนั่งสมาธิยังไม่รู้สึกสงบตึ๊ง แต่รู้สึกเหมือนร่างกายเบา เหมือนกับตัวเองเป็นกระดาษทราย แล้วรู้สึกเหมือนร่างกายจะค่อยๆ หดลงเรื่อย ๆ ผมก็ปล่อยให้ไปไปตามธรรมชาติ ร่างกายมันค่อย ๆ จุ่มลงทีละค่อยๆ จุ่มจรดลงพื้น ทันใดนั้น เกิดความลึกลับขึ้นมาว่าจะเป็นมิจจาสมาธิ ผมก็ค่อยๆ ฝืนตัวเองขึ้น แล้วรู้สึกเหมือนมีอะไรวิ่งอยู่ในร่างกาย แต่รู้สึกเพียงเล็กน้อยครับ ก็เลยเกิดความสับสนว่าเกิดอะไรขึ้น ขอเมตตา หลวงตาช่วยชี้แนะด้วยครับ

หลวงตา อันนั้นธรรมดาเราเป็นผู้ฝึกหัดจิตใจเราก็ไม่ควรปล่อยมันอย่างนั้น ค่อยฝึกของมันไม่ให้มันลงก็เป็นการฝึกอันหนึ่ง เข้าใจไหมละ คือมันจะลงอย่างนั้น มันจะไหลเข้าไปสู่อ้อธยาศัยเดิมนิสัยเดิม เราอยากอยู่อย่างนั้น อยู่นั้นเวลานั้นมันก็อยากเป็นอย่างนั้น เราหักไว้ได้อันนั้นนะ เข้าใจหรือ แต่เว้นไว้ในบางกรณี เช่น บางคนภาวนานี้ ตัวมันชักมันงอ มันดิ้นมันตีตของมัน เป็นลักษณะที่ไม่น่าดูในกิริยาของผู้ภาวนาเช่นนั้น อย่างนี้มิ แต่เราเพื่อจะตัดตัวของเรา เอ้า มันเป็นอย่างนี้ คือหลักใจที่เราจับไว้เนี่ย เช่นเราทำภาวนาอย่างนี้ อานาปานสติ เราไม่ปล่อยอันนี้ อันนั้นมันจะตีตไปไหนปล่อยให้ไปในเวลานั้น แต่ตัวนี้ไม่วางเข้าใจหรือ ต่อมามันก็เข้าสู่สภาพเดิมมันได้ อย่างนี้ก็มีเข้าใจหรือ เอ้า ว่าไปทีนี้

โยม คนที่ ๓ ครับ เมื่อทำจิตให้เป็นสมาธิถึงระดับหนึ่ง แล้วทำใจให้ว่าง มีสติอยู่กับสิ่งหนึ่งที่ผุดขึ้นมาในจิตคือความคิดความปรุงแต่ง แล้วใช้ปัญญาพิจารณาลงสู่ไตรลักษณ์ คือผมรู้สึกว่าไม่มีตัวผม ไม่รู้ว่าผมเป็นใคร คือสติที่ใช้พิจารณามันตามทันตลอดทุกการปรุงแต่ง แม้แต่ตัวที่ใช้พิจารณามันยังรู้สึกว่าไม่ใช่ตัวเอง คือรู้สึกว่าตัวเองเป็นเพียงอะไรไม่รู้ ที่ผุดขึ้นมาแล้วหายไป ช่วงนั้นสติจะตามจับสิ่งที่ผุดขึ้นมาแนบแน่นมาก คือไม่ว่ามันจะมาจากทางไหนสติตามตลอด แล้วเกิดความรู้สึกว่า เมื่อออกจากการภาวนาแล้วเกิดความรู้สึกว่า สิ่งสัมผัสทางกาย หู จมูก ลิ้น ใจ มันไม่มีความหมายก็ไม่ใช่มีความหมาย พุดยากครับ เช่น มองเห็นน้ำก็ไม่รู้ว่าเป็นอะไร และมีข้อสังเกตคือบังคับให้มันเป็นอย่างไม่ได้ ต้องทำจิตให้ว่างก่อนเสมอ ขอเรียนถามหลวงตา ๓ ข้อครับ

ข้อ ๓.๑ ทำไมจึงรู้สึกว่า สิ่งที่ได้รับรู้ได้เหมือนมันไม่มีความหมายครับ และรู้สึกว่าไม่มีตัวเอง

หลวงตา อันนั้นคือจิตมันไม่วิพากษ์วิจารณ์ มีแต่ความรู้ที่อยู่เฉยๆ ก็รู้ ไม่ตีความหมายออกไป เรียกว่าจิตรู้โดยไม่เคลื่อนไหวเข้าใจไหม ฐึ๊ง ๆ จิตไม่เคลื่อนไหวก็ไม่ทราบอะไรเป็นอะไร พออาการของจิตเคลื่อนไหวออกไป ถ้าเป็นนักภาวนาก็เรียกว่าปัญญาจะเริ่มออกพิจารณา อันนี้มันก็รู้ว่าอันนั้นเป็นนั่นอันนี้เป็นนี่ไป ถ้ามันอยู่นิ่ง ๆ อะไรมันก็ไม่

ว่า มันอยู่ของมันเฉย ๆ อย่างที่ว่าน้ำก็ไม่มีความหมายอะไร เพราะจิตมันไปให้ความหมาย เขา ตัวจิตนี้เป็นตัวให้ความหมายทุกสิ่งทุกอย่างแล้วเป็นบ้ำกับความหมายที่ตนไปให้ นั่นแหละอยู่เสมอมา เวลาพิจารณาเข้าไปจริง ๆ แล้ว ความหมายเหล่านั้นมันจะถอนตัวเข้ามาหมด มันไม่หมาย ถ้าหมายก็ออกพิจารณาเป็นทางปัญญาไปเสีย หมายทางปัญญาที่จะเกิดผลเกิดประโยชน์ ไม่ใช่หมายไปธรรมดาเลย ๆ แล้ง ๆ เข้าใจหรือ มันก็มีเท่านั้นจะให้ วายังไง

โยม ข้อต่อไปนะครับ ข้อ ๓.๒ ครับ ทุกสิ่งมันเกิดที่จิตแล้วมันดับที่จิต คือจิตไปรับรู้แล้วมาปรุงให้เกิดทุกข์ คนเราไปโทษสิ่งภายนอก จิตเราควรดูแล้วก็รับรู้ที่จิตใช้หรือไม่ครับ

หลวงตา ใช้ ใช้เราอยากจะพูดว่าใช้ ๆ ๆ ๆ วันยังค่ำตรงนี้เพราะมันใช้จริง ๆ เข้าใจไหม นี่ละอันนี้พูดถูกต้องดี เพราะอย่างนั้นเราจึงตอบว่า ใช้ ๆ ๆ ๆ เรื่อยไปเลย เข้าใจไหมให้มันถึงใจ มันไม่มีใครมาพูดอย่างนี้สักทีนะ เออ เอาละ

โยม เขาบอกคนเราทุกข์เพราะสิ่งที่ผูกขึ้นในจิตใช้ไหมครับ

หลวงตา มันไม่ใช่เสมอไป ทุกข์เพราะสิ่งที่ผูกขึ้นในจิต ธรรมผูกขึ้นในจิตก็ได้ กิเลสผูกขึ้นในจิตก็ได้เข้าใจไหม ถ้ากิเลสผูกขึ้นในจิตแล้วสร้างทุกข์ ถ้าธรรมผูกขึ้นในจิตแล้วสร้างสุขเข้าใจไหม เพราะอย่างนั้นมันจึงไม่เสมอไป ให้ผูกเป็นธรรมแล้วเป็นสุขเข้าใจไหม

โยม ข้อ ๓.๓ ครับ ผมควรภาวนาอย่างไรต่อไปครับ จึงจะหลุดพ้นเหมือนหลวงตา ขอความกรุณาตอบปัญหาธรรมด้วยครับ เพราะผมไม่รู้จะไปถามใคร

หลวงตา ไม่ตอบ กลัวเป็นบ้าเหมือนคุณผู้ถาม

โยม คนที่ ๔ ครับ กระผมเคยปฏิบัติกรรมฐานที่สำนักแห่งหนึ่งด้วยวิธีกำหนดยุบพอง แต่ด้วยจิตที่เกิดความอยากในขณะนั้น อยากที่จะเห็นนิมิตและปาฏิหาริย์ทำให้เกิดการปีบบังคับจิตเพื่อให้เกิดสภาวะดังกล่าว ซึ่งก็ไม่เกิดสภาวะใด ๆ ตามที่ต้องการ ที่สำคัญกับเกิดความตรึงแน่นของร่างกาย และเกิดความเครียดจุกแน่นของร่างกาย โดยเฉพาะบริเวณลิ้นปี่และท่ายทอย ซึ่งก็เกิดเป็นประจำจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะเมื่อเกิดความตื่นเต้น และเมื่อทำสมาธิก็จะเกิดความเครียด และมีความฟุ้งซ่านง่วงนอนติดตามมา ทำให้มีความท้อแท้มากในบางครั้ง แต่เมื่อได้มีโอกาสศึกษาธรรมะ คำสั่งสอนจากพ่อแม่ครูบาอาจารย์ ทำให้ความคิดที่อยากให้เกิดสภาวะของปาฏิหาริย์ต่าง ๆ หรือนิมิตต่าง ๆ หมดไป แต่มีสิ่งที่เป็นโทษดังที่กระผมกราบเรียนมาข้างต้นปรากฏอยู่เช่นเดิม กระผมอยากน้อมจิตกราบหลวงตาได้โปรดชี้แนะ

หลวงตา เบื้องต้นคืออะไร

โยม จุกแน่นร่างกาย บริเวณลิ้นปี่ และท้ายทอย เพราะอยากให้เกิดนิมิตและปาฏิหาริย์ ก็เลยกราบให้หลวงตาโปรดช่วยชี้แนะ แก้ไขความทุกข์ดังกล่าวด้วย

หลวงตา ก็รู้โทษมันแล้ว หยุดมันแล้วก็ไม่มีอะไรนะ อย่าไปคิดอย่างที่มีมันเกิดโทษมาแล้วเข้าใจเหอ ที่ว่าคราวหลังมานี้มันถูก คือระงับอย่างนั้นไม่คิด หรือว่ายังไง

โยม เขายังปรากฏจุกที่ลิ้นปี่และท้ายทอยอยู่

หลวงตา ปรากฏก็ช่างหัวมันเถอะ เราหามาเองก็แบกไปอย่างนั้นละ ก็ไม่มีใครไปหามาให้ ตัวเป็นบ้าขนาดไหน โทษของบ้ามันก็มาอย่างนั้นละ ตัวตื่นแล้วไปหาคนมาแก้บ้าจะแก้อย่างตัวตื่นเอง แล้วมีอะไรอีก

โยม คนที่ ๕ ครับ วันนี้มากหน่อยครับ การเฝ้าดูจิตขณะปัจจุบัน จิตมี ๒ อย่าง อันหนึ่งมันเกิดมันดับเห็นอยู่รู้อยู่ ไม่วิเคราะห์วิจารณ์อะไรดูอยู่เฉย ๆ ส่วนจิตอีกอันหนึ่งสว่างจ้าไม่เกิดไม่ดับ เห็นอยู่ดูอยู่ แต่บอกไม่ได้ว่ามีลักษณะเช่นไร อธิบายไม่ถูกบอกไม่ถูก ในส่วนของการปฏิบัติอยู่นี้ ผิดถูกเช่นไรกรุณาช่วยชี้แนะด้วยครับ กราบนมัสการจาก สัมโ

หลวงตา ให้ปฏิบัติตามนั้นแหละ ก็ที่ทำมาแล้วมันก็เป็นทั้ง ๒ เจ้าของก็เข้าใจแล้วนี่นะ อันแรกเป็นอะไรเกิดดับ ๆ เรารู้มันอยู่ มันก็ไม่ผิดเมื่อรู้อยู่ อันที่ ๒ สว่างจ้า เป็นบางขณะของจิตที่มันสว่างขึ้นมา มันก็รู้อยู่เห็นอยู่เหมือนกันนี่ก็ดี มันก็ไม่ผิด การเดินทางมันต้องมีสูงมีต่ำ มีคดมีเคี้ยวเราก็รู้ตามสายทางไป ลักษณะนี้มันก็เหมือนกัน ก็ไม่ทราบจะให้ตอบว่าไง ก็เราเดินไปตามนั้น มันคดก็คดไป มันงอก็งอ มันขึ้นก็ขึ้น มันลงก็ลงไป มันก็ไม่น่าจะสงสัยในสายทางที่ก้าวเดินไปนะ อันนี้ก็เป็นอย่างนั้นมันก็ไม่น่าสงสัย จึงไม่อยากจะตอบ ถ้าตอบกลัวสัมโจะเป็บบ้า พอ เราไม่อยากจะให้สัมโเป็นบ้า เราไม่ตอบ รังกันไว้เดี๋ยวมันจะเป็นบ้ากันทั้งโลก

โยม คนที่ ๖ ครับ คนสุดท้ายครับ

หลวงตา เอ้า ว่ามา

โยม การทำสมณะภาวนา มีจุดมุ่งหมายทำให้ตัวจิตมีสติ มีความสงบ มีสมาธิ

หลวงตา ถูกต้องแล้ว เอ้า ว่าไป เดี่ยวเราลืมนเราตอบเสียก่อน

โยม เพื่อจะให้ได้ใช้ในการทำวิธิวิปัสสนาต่อไป การทำวิปัสสนามีจุดมุ่งหมายต้องการให้ตัวจิตเห็นรูปธรรม นามธรรม ตรงตามความเป็นจริง การเห็นรูปธรรมตรงตามความเป็นจริง คือเห็นมีความเป็นธาตุ มีความเป็นไตรลักษณ์ การเห็นนามธรรมตรงตามความเป็นจริง คือเห็นเป็นนามธาตุเห็นเป็นไตรลักษณ์ อันนี้ไม่ใช่จิต รูปธรรม นามธรรมก็

มีแสดง เกิดแล้วก็ดับตามความเป็นจริง แม้จิตจะมาเห็นความจริง หรือจิตยังไม่มาเห็นความจริง ทั้งรูปธรรมและนามธรรมก็แสดงความจริงอยู่อย่างนั้น เมื่อจิตมาเห็นความจริงอย่างนั้นแล้ว จิตจะมีความรู้ไม่เข้าไปยึดรูปธรรม นามธรรม แต่ในมุขกลับจิตก็ยังติดอยู่กับความรู้ที่ไปรู้ความจริง

หลวงตา เอ๊ย ชี้เกี่ยจตอบนะ

โยม เตียวขออ่านให้จบก่อน ที่ไปรู้รูปธรรม นามธรรม ดังนั้นต้องหาแยกกายให้ตัวจิตถอนตัวออกจากความรู้ที่กล่าวมาข้างต้น จึงจะเป็นการพิจารณาที่ถูกต้องสมบูรณ์ หนูอยากเรียนถามว่าวิธีการดังกล่าวมาถูกต้องหรือไม่ในภาคปฏิบัติ ขอหลวงตามาเมตตาด้วยเจ้าคะ

หลวงตา ตอนปลายนี้ถูกต้องอยู่ เข้าใจเธอ ตอบเอาตอนปลายเลย ชี้เกี่ยจตอบมาก มันไม่ค่อยจะคุ้มค่าว่างั้นเลย เอาอย่างนี้ดีกว่า ตอนปลายนี้คืออยู่ นั้นละ ผู้ชายจันทบุรี นั้นน่าฟังมาก เราหาที่ค้ำไม่ได้ นั้น ถ้าไม่มีที่ค้ำเราก็ไม่ค้ำ ยอมรับเขาเลย ถูกต้องเลย นั้นละการปฏิบัติ เขาถามเรามาเขาพูดให้เราฟัง ไม่ใช่เขาสงสัยนะ เขาพูดให้เราฟังในฐานะที่เราเป็นครูเป็นอาจารย์สอนคน เขาสอดทางนี้มา เราจะว่ายังไงหรือไม่ว่ายังไงเขาก็ไม่เป็นอารมณ์ แต่เขาก็ถามมา นี้เราก็ตอบไปเฉย ๆ เราก็ไม่เป็นอารมณ์เหมือนกันเข้าใจไหม อันนั้นละเข้าทำดีคนนั้น

อย่างนั้นละธรรมะ ถ้าใครปฏิบัติอยู่ที่ไหน ๆ มันจะปรากฏขึ้นมาตามกำลังของตน เช่นเดียวกับจอกแหนดมันจะปกคลุมหมดทั้งบึงทั้งบ่อจนจะมองไม่เห็นน้ำ ใครไปแหวกจอกแหกแหนดขึ้นตรงไหนมันก็เห็นน้ำตรงนั้นเข้าใจไหม ไม่ใช่ว่าจะไม่เห็นเสียโดยประการทั้งปวงนะ ใครไปแหวก เปิดจอกเปิดแหนดออกที่ไหน น้ำอยู่ที่นั่นมีแล้วมันก็เห็นน้ำ ๆ อันนี้ธรรมมีอยู่เป็นพื้นอยู่แล้วในหัวใจ ก็เลศคลุ่มอยู่ เรากวนายังไงมันควรจะปรากฏให้เห็นความสงบสุข นั้นเท่ากับเห็นน้ำเป็นลำดับลำดับ มันก็เห็นได้เข้าใจเธอ ถ้าไม่ทำเลยก็ปล่อยให้จอกแหนดคลุมตายเลยพวกเรา ตายจมอยู่ในจอกแหนดนั้น เข้าใจเธอ ก็มีเท่านั้นแหละ เราอยากให้ผู้ปฏิบัติได้ทำนี่นะ ฟังซิว่าจอกแหนดปกคลุมหมดบึงบ่อ เหมือนว่ามีน้ำ ใครเปิดก็เห็นแหละ นั้น ใครเปิดมากเปิดน้อยจะเห็น ธรรมมีอยู่ในใจ จำเอานะ เอ้า ว่ามา

โยม พระหลวงตาเจ้าคะ ผ้าป่าหน้าศาลาวัดนี้ได้ ๑,๒๒๐ บาท แล้วก็ ผ้าป่าของวัดป่าโนนทอง ๑,๙๐๐ บาท รวมทั้งหมดเป็น ๓,๑๒๐ บาทเจ้าคะ

หลวงตา เออ เอาละวันนี้ก็มีเท่านั้นละว่าจะไม่นานมันก็เห็นไหมนี่ ๓ โมงครึ่งแล้วตอบนั้นตอนนีไป มันตอบลำบาก ทั้งราคาญก็มีบางแห่ง มันโล่งตั้งแต่คนจันทบุรี ตั้งแต่ต้น

ขึ้น โลงไปตลอดเลย เราก็ไม่มีอะไรตอบเขา มีแต่อนุโมทนาโดยเทียบเคียงไป หรือว่าทางอ้อมไปอย่างนั้นละ จะว่าอนุโมทนาจริงๆ มันก็มีส่วนเสียส่วนหนึ่งสำหรับคนที่ไปฟัง มีลำบากอยู่ในการตอบ ตอบปัญหาตอบแ่งนี้ไป จะได้แ่งนี้ จะเสียแ่งไหนต้องคิดอีก ๆ ๆ เช่นอย่างคำถามเขาถามมานี้ เวลามันออกมันออกร้อยเปอร์เซ็นต์ ออกตอบรับ ต้องคิดถึงผู้ที่มารับปัญหานี้ไป จะได้มากน้อยเพียงไร แยกปัญหานี้ไปอีก ควรจะให้ ๕๐-๖๐-๗๐% ก็ให้ไปตามนั้น ถ้าควรให้ร้อยเลย ทางนั้นผางมาทางนี้ผางไปเลยทันที ร้อยต่อร้อยแล้วกันไปเลยไม่มีปัญหา แนะมันมีหลายอย่างในการตอบปัญหา ส่วนมากมักออกร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่เวลาตอบต้องแยกออกมาตอบตามผู้ที่มารับจะรับไปได้มากน้อยเพียงไร นี่มันก็แยกออก ไม่แยกไม่ได้นะ แล้วตอบไปแล้วมีส่วนได้ส่วนเสียอะไรอีก ผู้ที่ฟังเกี่ยวโยงกันไป แนะมันก็มีหลายชั้นหลายภูมิ จึงลำบากอยู่นะ

ชมการถ่ายทอดสดทั่วโลกทุกวัน ได้ที่
www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th